

GŁOS NARODU

C Z W A R T E K

31. M A R C A 1921.

NR. 72. — ROK XXIX.

CENA Nru: w Krakowie i na prowincyi 5 Marek.

CENY OGŁOSZEŃ

Przedpłata wynosi	w Krakowie	Na całym obszarze Państwa polsk.	Za granicą	Przedpłata żniżona dla nauczycielstwa ludowego
Miesięcznie	Marek 110	Marek 100	Marek 115	Marek 105

Redakcja (tel. Nr. 190) i Administracja (tel. Nr. 3344). Kraków, ul. św. Krzyża 11. — Drukarnia ul. św. Tomasza 35. (tel. Nr. 3344).

Zwyczajne za wiersz nonp. lub jego miejsce	Mk.
Nadstawiane (układ tabelaryczny)	10
Nadstawiane (za wiersz nonp.)	12
Nekrologi	25
Komunikaty	15
	35

Dyplomaci jadą!

Za rządów p. Moraczewskiego wystarczająco nie mieć kwalifikacji do żadnego urzędu, aby zostać urzędnikiem w Ministerstwie pracy. Trzeba było tylko uzyskać pokwitowanie zarządu P. P. S., że się jest zorganizowanym i placącym podatek partyjny socjalista! Obecnie Ministerstwo pracy wymaga od swych urzędników czegoś więcej poza domowym wykształceniem i legitymacją partyjną P. P. S. Kandydaci bez kwalifikacji a nieposzlakowanej lewicowości zwrócili zatem swe aspiracje do innego ministerstwa i nie powinno to być obojętne dla społeczeństwa, że takim azylu dla partyjnych wielkości stał się nasz urząd spraw zagranicznych. Nie wiadomo, czy z wola, czy też poza wola i głową księcia Sapiehy stanowiska poselskie otrzymują obecnie sami partyjni lewicowcy i — co skutkiem tego nie powinno nikogo dziwić — kandydaci pozbawieni kwalifikacji.

Dotychczasowy nasz poseł przy Wysokiej Porcie, Dr. W. Jodko, zostanie posłem w Moskwie. P. Jodko był towarzyszem partyjnym pp. Półudskiego, Perla i Daszyńskiego i niewątpliwie dla P. P. S. pozostanie zastępcą. Następnie zaś w czasie wielkiej wojny robił co mógł, by cała Polska stanęła przy Niemczech jako sprzymierzonec w lśniącej zbroi i jeśli marsz. Foch zwyciężył ostatecznie armie niemieckie, to z pewnością nie zmniejszą się do dziś dnia zaufania i wdzięczności Wilhelma II. dla p. Jodki i jego towarzyszy. Ostatecznie bowiem trudno było o inny wynik wojny, gdy — jak sobie z pewnością Ludendorff i p. Jodko często w duszy powtarzają — „die ganze Welt war gegen uns“, a p. Adam Tarnowski, austriacki ambasador w Waszyngtonie, zapewniał emigrantów, że pomoc Ameryki dla aliantów „równa się zeru“. Później reprezentował p. Jodko Polskę nad Złotym Rogiem i trzymał się tam ściśle recepty Talleyranda: miał na to usta, aby milczeć. Nikt — nawet urzędowy piewca z „Kuryera Porannego“ — nie wie nie ani o czynach, ani o słowach tego polskiego Bismarcka, który — zdradźmy tajemnicę — o Modoturkach i Arabii dowiedział się po raz pierwszy z gazet krakowskich, czytanych u Bisanza. Socjaliści krakowscy na serwo zresztą twierdzą, że był to jedynie do dyspozycji rządu pozostający Polak z długą brodą, a że brodę Turcy wysoko cenią, więc broda zadecydowała o podróży p. Jodki na Wschód.

Co jednak decyduje teraz o jego wyjeździe do Moskwy? Warte by zainteresować o to p. Witosa, Brodę, uparte, pełne skromności milczenie — nie wchodzi tu w rachubę. Zdaje nam się jednak, że wysłanie p. Jodki do Moskwy nie będzie sprzyjać usłaleniu się dobrych stosunków Polski z Rosją i to zarówno z obecną, jak i z tą, która przez zawieruchę dzisiejszych buntów toruje sobie drogę. P. Jodko był współwykonawcą planu, zdającego do tworzenia nowych państw z Rosji. Ten plan nie został zarzucony, świadcza o tem dźwięk słuch, dochodzące nas o Peturze i o robocie agitacyjnej w obszarach koncentracyjnych b. armii Balałowicza. Sa u nas ludzie, którzy zaufani w swe „eksperymenty“, wstają pokój rski jedynie jako środek ku nowym wojnom i — że powtórzymy tu słowa Zarathustry — wola bardziej pokój krótki, niż długi. Pokój rski pozostawia sprawę ukraińską, a zwłaszcza białoskłą dośrodku rozwijającą, również wykonanie jego innych postanowień wywołuje wiele trudności. Czy nie byłoby więc odpowiednim wysłać do Moskwy dyplomatę po pierwsze uzdolnionego, a po drugie nie podejrzanego o niechęć wobec Rosji? Wszak chcemy pokój i to dłużej, stalego pokoju na Wschodzie. Pokój ten będzie trudnym do wprowadzenia w życie, a już p. Jodko niema ani zdolności dyplomatycznych (no za znajomością języka rosyjskiego) ani też z powodu swej przeszłości, swej partyjności i zawziętości — nie może uchodzić za zdecydowanego obrońcę pokoju rskiego.

Nominacja dra Wł. Wróblewskiego do Londynu nie spotka się z podobną krytyką. Dr Wróblewski przez swój udział w radach Rady Regencyjnej okazał się — co prawda — kiepskim politykiem, ale jest niewątpliwie zdolnym prawnikiem i pracownikiem, solidnym urzędnikiem. Lepszych kandydatów na to miejsce na razie niema. Ze p. Adama Tarnowskiego, którego chyba tylko polskie pochodzenie uratowało od urzędowego zalenia w szeregach „sprawców wojny“, i który przynajmniej przez dziesięć lat panował na swych nielubianych czynach w Sofii i Waszyngtonie zakorać się w emblematy — że tego c. i. k. dyplomata wystawia się już dzisiaj jako kandy-

data na placówkę zagraniczną, to jest absolutnie gruba niezręczność. Nawet w Watykanie byłby hr. Tarnowski w sytuacji bardzo przykrej wobec świeżych wspomnień, które za nim biegają.

Wybór p. Wł. Baranowskiego trudno brać poważnie, cała nadzieja w tem, że p. Baranowski zechce milczeć jak p. Jodko. Zachodzi natomiast obawa, że słynny p. Patek w Tokio zechce coś robić i mówić. Byłoby to naprawdę fatalne. P. Patek umie, co prawda, po francusku i mogłaby go nawet zamianować egzaminatorem tego języka dla pp. Dąbskiego i innych kandydatów do dyplomacji, jednak w Belwederze chyba już i woźni, z którymi p. Patek za czasów swego ministrowania po kilkanaście razy dziennie miał sposobność się spotykać, nie wierzą więcej w jego talenty i zdolności. Żadną zaś miarą Tokio nie powinno tworzyć otium cum dignitate dla Belwederu na poddańskich służ. Na taką nagrodę można wybrać Lizbonę lub Jerozolimę, ale nie do stolicy mocarstwa.

P. Jan Dąbski, który wreszcie przebojem uzyskał swój podpis (bez St. Grabskiego) na traktacie ryskim — ma otrzymać ambasadę berlińską. Mimo traktatu ryskiego p. Dąbski pozostał dalej tem czem był, t. j. agitatorom ludowocym bez wykształcenia i wyrobienia dyplomatycznego. Jednak jest to podobno jedyny sposób utrzymania go zdala od Sejmu, gdzie przez przywódce P. S. L. uważany jest za szkodnika. Ponadto w Warszawie obawiają się, że p. Dąbski nie będzie mógł żyć w zgodzie z ks. Sapieha. A zatem promoveatur ut amoveatur!

Dzienniki donoszą ponadto, że posłowie dr. Kiernik i hr. Lasocki obejmą placówki dyplomatyczne. Obaj należą do P. S. L., a w łonie tego klubu do gruppki inteligentów, na których nadmiar stronnictwa ludowe wcale nie cierpi. Dyplomaci nigdy nie byli, dr. Kiernik zaś jest niewątpliwie zdolnym posłem sejmowym. Czyżby laury p. Dąbskiego spać mu nie dawały? I czy nikt nie wytyłomaczy p. Witosowi, że jest różnica i to gruba między posłem sejmowym a dyplomatycznym?

Nie mamy szczegółów — wiadoma to rzecz — do dyplomacji. Niema kto u nas kontynuuje tradycję Oleśnickiego, Zamoyskiego, Ossolińskiego. Jednak rząd p. Witosy wybierając naszych nowych przedstawicieli za granicą, już zupełnie i konsekwentnie nie zwraca uwagi na uzdolnienie kandydatów. Wystarczy, że p. Wasilewski, Jodko i Sokolnicki są popesowcami, a inni ludowcami, że do tego znają jeden obcy język i dyskutują w kawiarni o polityce zagranicznej, a wreszcie chcą poznać daleki świat i brać pensję nie w polskich markach. To wystarczy. I dyplomata nasz jedzie do Tokio, Berlina, lub Moskwy, dokąd zechce! Jest w tem zdumiewająca lekkomyślność i po stronie rządu i po stronie jego wybrańców. Wygląda to wszystko na operetkę. I byłoby ostatnie tworzenie dyplomatów polskich naprawdę wesołym kawałem, gdyby nie było zarazem dla Polski smutną rzeczywistością.

Dyplomaci jadą wesoło zagranicę — towarzyszy im jednak rozpaczliwa a uzasadniona wątpliwość, czy państwo nie ucierni z powodu tych lekkomyślnych nominacji...

Leaderem partii konserwatywnej czyli t. zw. „Unionistycznej“ w parlamencie angielskim wybrany został po rezygnacji bogatego fabrykanta Bonar Lawa p. Austen Chamberlain, kanclerz skarbu. Jest to syn sławnego agitatora za praktycyzmem celem Józefa Chamberlaina. Warto przy tej sposobności zanotować pewien rys parlamentarizmu brytyjskiego. Gdy nowy przywódca torysów wszedł do sali Izby gmin, cała partya urządziła mu gorącą owa yę. A co zrobiła opozycja? Może zaczęła gwizdać, grać na instrumentach i rzyć, jak emperowcy w Warszawie? Bynajmniej! Przywódca liberalów sir Donald Maclean w imieniu swego stronnictwa pogratulował serdecznie p. Chamberlainowi wyboru i życzył mu powodzenia w trudnej pracy. Takie obchody panują w Westminsterze — Izba gmin jest pierwszym klubem w Anglii. Nasza lewica zaś pragnie ze Sejmu zrobić pierwszą w kraju karczmę...

„Narada w sprawie żydowskiej“ w Warszawie domaga się zniesienia odpożycznki niedzielnej dla żydów. P. Bartglasowi to nie wystarczy; domaga się on teraz takiej interpretacji traktatu ryskiego, która umożliwiła żydom, nie zapisanym i nie mającym prawa być zapisanymi do księgi stałej ludności w Polsce, prawo opcy na rzecz Polski. Byłoby to więc zniesienie państwa polskiego tysięcy żydów rosyjskich, którzy znajdują się przypadkowo w Polsce, jednak stale miejsce zamieszkania mają poza granicą ryską i tam też zostali do księgi wpisani.

Po plebiscycie na Górnym Śląsku.

Ostateczne załatwienie sprawy podziału G. Śląska.

Paryż. P. A. T. Havas. „Petit Parisien“ donosi, że sprawa wyznaczenia nowej granicy na G. Śląsku nie będzie załatwiona przed połową, względnie przed końcem kwietnia. Komisja rzeczoznawców musi przedewszystkiem te nowo wyznaczone granice przedłożyć rządowi sprzymierzonym, poczem dopiero odbędzie się posiedzenie konferencji ambasadorów, które ostatecznie załatwi tę sprawę. Jeżeli zajdzie tego potrzeba, wówczas będzie ta sprawa przedłożona Radzie najwyższej. Nowa konferencja sprzymierzonych ma się zebrać wkrótce. Miejsce konferencji nie jest jeszcze oznaczone.

Paryż. (E. E.) „Liberte“ omawiając sytuację wytworzoną po plebiscycie na G. Śląsku stwierdza, iż Polacy nie domagają się przyłączenia lewego brzegu Odry, ani tej części kraju, gdzie nie uzyskali większości, uważają jednak za ziemie polską prawy brzeg Odry od granicy czeskiej aż do powiatu lublinieckiego wraz z częścią tego powiatu. Krawe zajęcia na terenie plebiscytowym, które spowodowały ogłoszenie stanu oblężenia, wykazują, jak poważne konsekwencje pociągnąć może za sobą inne rozwiązanie sprawy Górnego Śląska.

Paryż. (E. E.) Prof. Eugeniusz Romer przybył do Paryża. Obecność jego w Paryżu związana jest ze sprawą G. Śląska.

Paryż. P. A. T. Ag. Havasa. Andrzej Lefevre, były minister wojny, poświęca w „Journal“ dłuższy artykuł plebiscytowi na G. Śląsku. W artykule tym Lefevre przestrzega przed sofiistycznym twierdzeniem, jakoby było korzystnym przydzielenie Niemcom jak największej ilości bogatych terytoriów G. Śląska w celu polnienienia ich zdolności płatniczej. Przed dwoma laty Niemcy pomarli o swoje bogactwa w przemysle i handlu tak, że oddanie Niemcom G. Śląska dałoby im tylko sposobność do dalszych uchylań się od wypełnienia przyjętych zobowiązań, gdyż ułatwiłoby im uzyskanie potęgi militarnej. Obecnie powinna głos zabierać rada najwyższa i na podstawie głosowania wykreślić ostateczne granice i utworzyć na G. Śląsku terytorium zdolne do życia przy równoczesnym udzieleniu koniecznych gwarancji małym grupom narodowościowym polskim i niemieckim, które przypadkiem mogłyby się znaleźć w odosobnieniu.

Bytom. P. A. T. Do komisaryatu plebiscytowego napływają ze wszystkich stron Polski gorące życzenia z powodu zwycięskiego plebiscytu. Również zarząd główny polskiej part. part. robotniczej w Niemczech nadesłał na ręce Korfante go pismo gratulacyjne z powodu zwycięstwa.

Na G. Śląsku spokój.

Paryż. P. A. T. Ag. Havasa donosi: Doniesienia niemieckie, które starają się udowodnić, że obecnie na Górnym Śląsku panuje wielkie zamieszanie, nie odpowiadają istotnemu stanowi rzeczy. O i czasu plebiscytu panuje na G. Śląsku zupełny porządek, jedynie 23 marca przyszło do zaburzeń w pobliżu Bytomia i w kilku innych miejscowościach G. Śląska przyszło do starcia między Polakami a Niemcami, a to z powodu wzburzenia, wywołanego oświadczeniem Niemiec, iż mimo rezultatu plebiscytu cały G. Śląsk ma przysiać Niemcom, jako że z powodu obaw przed niemieckimi zamachami. Od czasu ogłoszenia stanu oblężenia w kilku okręgach nie było wypadku zaburzenia. Nadomiar prasa niemiecka odsoniła tendencję do charakteru swoich doniesień, a mianowicie podając, że Hartfeld wystosował notę protestującą do komisji koalicyjnej przeciwko ukłaskowi Niemców przez Polaków, podczas gdy dyplomata niemiecki niedawno w ciemnym rozmowie z gen. Lerondem wyraził się z jak największym zadowoleniem z powodu porządku panującego w czasie plebiscytu.

ZBYTNI PEWNOŚĆ SIEBIE.

Warszawa. (Telef. wł.) We wtorek rano dzienniki niemieckie umieściły następujące ogłoszenie: W pewnym oczekiwaniu, że na podstawie wyniku plebiscytu G. Śląsk zostanie niepodzielnie przy Niemczech, rząd Rzeszy niemieckiej polecił ministrowi spraw zagranicznych poczynić przygotowania dla przeprowadzenia autoamii dla obszaru górnośląskiego.

Zwycięstwo polskie w pow. lublinieckim i strzeleckim.

Bytom. P. A. T. Wedle prowizorycznego obliczenia w „bloku polskim“ w powiecie strzeleckim oświadczyło się za Polską 23.039, za Niem-

cami 22.226. Za Polską gmin 79, za Niemcami 43. W powiecie lublinieckim za Polską 13.890, za Niemcami 15.060. Za Polską gmin 50, za Niemcami 37. Cyfry te objęte były podaną poprzednio sumą głosów w bloku polskim, wynoszącą za Polską 421.269, za Niemcami 400.768. Gmin za Polską 652, za Niemcami 191.

Niemcy opróżniają okrąg przemysłowy.

Sosnowiec. (E. E.) Niemcy wywożą z okręgu przemysłowego Górnego Śląska masowo tabor kolejowy.

Znaczenie strategiczne zagłębia śląskiego.

Paryż. (E. Expr.) Gen. Lacroix zamieszcza w „Temps“ długi artykuł w sprawie G. Śląska z punktu widzenia wojskowego. Gen. Lacroix oświadczył, że granica większości polskiej na G. Śląsku, pozostawiająca po stronie polskiej 9 powiatów, nie stanowi odpowiedniej granicy pomiędzy obu krajami. Granica dogodna z punktu widzenia strategicznego i geograficznego powinna pozostawić część zachodnią powiatu Wielkie Strzelce Niemcom, obejmując w zamian część wschodnią powiatu lublinieckiego, o ile zmiana dałaby się pogodzić z większością polską poszczególnych gmin. Ważnem jest, aby dostęp do zagłębia śląskiego pozostał wolny, od tego bowiem zależne jest położenie ekonomiczne trzech państw sąsiadnych. Zagłębie węglowe, które prawdopodobnie przypadnie Polsce, posiada niezmierne znaczenie strategiczne i w razie konfliktu polsko-niemieckiego stałoby się terenem operacji wojskowych. Z tego punktu widzenia należy zaznaczyć, iż niemiecka sieć kolejowa pozwoliłaby Niemcom na szybkie skoncentrowanie liczących sił na linii Odry, z drugiej strony Polska mogłaby odpowiedzieć na to podwójną koncentracją wojsk w rejonie Krakowa i Warszawy. Gen. Lacroix czyni krótki przegląd niemieckich operacji w Polsce w r. 1914 i wykazuje niezmierną wagę Poznańskiego i G. Śląska, jako podstaw operacyjnych. Należy zauważyć, iż jakkolwiek będzie granica polsko-niemiecka na G. Śląsku, linia kolejowa Bytom—Ostrów—Poznań, która stanowiłaby bezpośrednie połączenie zagłębia węglowego z Poznaniem, musi pozostać przy Polsce. Rozwój i powiększenie się liczby towarzystw akcyjnych i banków w kraju, który był systematycznie wyzyskiwany i paraliżowany przez przeciąg 150 lat i który obecnie budzi się do nowego życia, stanowi dowód jego żywotności i pozwala dobrze wróżyć na przyszłość.

Jak agitowali Niemcy.

Bytom. P. A. T. Z powiatów zachodnich i północnych G. Śląska dochodzą liczne skargi na nadużycia, fałszerstwa, przekupstwa i terror niemiecki, stosowany podczas samego plebiscytu i na krótko przed głosowaniem. Głosy te świadczą o tem, że Niemcy uzyskali większość w tych powiatach jedynie przy pomocy fałszerstw, prowadzonych na wielką skalę. Przedewszystkiem powiaty kluczborski, namysłowski, olecki i opolski ulegały bezustannie terrorowi niemieckiemu. Prawie we wszystkich miejscowościach wymienionych powiatów prowadzono wbrew ostruemu zakazowi władz koalicyjnych wyjątkową agitację wyborczą do ostatecznej chwili. Wszędzie rozrzucono masowo odezwy niemieckie, fałszywe gazety polskie, urządzano zebrania i ustawiano bramy triumfalne z powodu przyjazdu emigrantów.

W innych znowu miejscowościach rozdawano przed głosowaniem żywność, odzież i gotówkę, zwłaszcza pomiędzy ludność robotniczą, z warunkiem, że będzie głosować za Niemcami. Nadużycia takie stwierdzono zostały w Kantorstwie, w Borku, w Dyletach i w wielu innych miejscowościach. Delegacje polskie, przyjmujące emigrantów polskich, niejednokrotnie były napađane przez bandy niemieckie i wypędzane z dworców. Czynny udział w tych nadpach brali zwłaszcza nauczyciele i niemieccy członkowie policji plebiscytowej. Najgorsze tego rodzaju zacięcia miały miejsce na stacyi pogranicznej w Bieczynie.

W sam dzień głosowania rozdawano w różnych miejscowościach jedynie kartki niemieckie. Przy lokalach wyborczych rozdzielano pisma i broszury, agitacyjne. O nadużyciach takich donoszą z Góralic, Szum, Rogowicy i Narodowie. W licznych gminach w głosowaniu brali udział emigranci niemieccy, wódcy nieuprawnieni do głosowania, n. p. w Gliwicach, gdzie 19-letni chłopak z Berlina głosował, oświadczając później, że Niemcy cały szereg takich ludzi przysyłali na plebiscyt. W pewnej gminie powiatu namysłowskiego brali udział w głosowaniu podstępnie ze strony Polaków pewni emigranci, których nazwiska zostały już poprzednio przez biura międzysojusznicze z list wykreślono.

Liczba fałszerstw tych wzrasta z każdym dniem. Ludność wymienionych powiatów domaga się skutków tego dokładnego zbadania względnie uwzględnienia głosów emigrantów, którzy oddali głosy bezprawnie.

UKARANIE NIEMIECKICH PODŻEGACZY.

Bytom. P. A. T. „Oberschl. Courier“ i „Volks Wille“ zostały zawieszone na cały czas trwania stanu wyjątkowego. Ogółem zostało dotychczas sześć pism niemieckich zamkniętych przez władze koalicyjne.

Kłamstwa o polskim terrarze.

Bytom. P. A. T. W wielki czwartek uchwalili Związki zawodowe niemieckie odezwę do wszystkich i roztelegrowali ją po całym świecie, roglaszając o rzekomym niesłychanym gwałtach ze strony polskiej. Wobec tego polskie organizacje robotnicze na Górnym Śląsku odpowiedziały odezwą, w której pisały:

„Niemcy kontynuują dalej swoją kampanię kłamstwa, którą uprawiali przez całą wojnę. Obecnie po plebiscycie krzyczą o rzekomym terrarze polskim. Co jest prawdą? Otóż gazety niemieckie zaczęły pisać o rzekomym terrarze polskim, gdy jeszcze wszystko było w spokoju. Chodziło im jedynie o wzniecenie i rozdmuchanie pożaru, aby wywołać na zewnątrz wrażenie brutalizowania ich przez żywioł polski. Na skutki nie potrzeba było długo czekać. Na ulicach miast zaczęli się ukazywać ludzie z obandażowanymi głowami, pobici rękoma przez Polaków. Niemiecce członkowie policji plebiscytowej i państwowej opuścili widocznie na rozkaz z góry swoje placówki i to bez najmniejszego powodu. Urzędnicy kopalni i hut w licznych wypadkach sami początkowo prowokowali robotników polskich, a teraz zaczęli bez powodu grozić, że opuszczą swoje stanowiska, co też w wielu wypadkach uczynili, wywołując tem wielkie rozgoryczenie. Jest jednakże prawda, że już przed plebiscytem bandy straszliwych rozbiły polskie komisaryaty plebiscytowe w powiatach z mniejszością polską, rozbiły zebrania polskie oraz maltratowały i bity Polaków. Czy terror w zachodnich i północnych powiatach górnośląskich nie był Niemcom znany? Czy nie jest im wiadomo, że w powiatach tych, zraz po plebiscycie terror niemiecki znacznie się spotęgował?

Zjednoczenie zawodowe polskie, Centralny Związek zawodowy polski, Narodowa Partya robotnicza, Polska Partya Socjalistyczna.

PODBURZANIE ŻOŁNIERZY FRANCUSKICH

Bytom. P. A. T. Z Zabrza donoszą, że dn. 24 marca rozdawano tam żołnierzom francuskim odezwy, wydrukowane w języku francuskim, nawołujące żołnierzy tych do rewolucji i do połączenia się z sowiecką Rosją. Rozdających te odezwy aresztowano.

Poznań w obronie G. Śląska.

Poznań. (E. Expr.) W poniedziałek w południe odbył się w gmachu urzędu oświatowego wiec mieszkańców Poznania w sprawie plebiscytu górnośląskiego. Po przemówieniu posła Korfante go, Dr. Galecki przedłożył następującą rezolucję, którą jednogłośnie uchwalono: 1. zanieść do Wysokiego Rządu polskiego w Warszawie usilne żądanie, aby praw do obszaru G. Śląska, na którym ludność większością gmin oświadczyła się za Polską, bronił przed trybunałem Rady najwyższej i aby nie cofnął się przed jakimkolwiek uroszczeniami strony wroziej lub przed przeciwnymi tej decyzji poglądami czynników międzynarodowych. Naród polski nie uzna żadnej umowy, zagrażającej i szusnym jego prawom do całości tego obszaru. Zebrani żądają nadto, aby rząd, powołując się na protest przeciwko dopuszczeniu do głosowania emigrantów, doprowadził do rewizji głosowania w zachodnich powiatach G. Śląska. Udział emigrantów w głosowaniu, oraz posługiwanie się w szerokiej mierze przez stronę niemiecką gwałtami i przekupstwem, złożyły się na wynik, niezgodny z faktycznym stanem rzeczy.

Zebrani składają hołd braterskim rodakom G. Śląska, którzy w głosowaniu plebiscytem dali dowód lojalności z Ojczyzną polską. Nie dopuścimy do tego, aby jakiegokolwiek względów natury dyplomatycznej pogwałcić miały wolę waszą.

Niemcy odmawiają zapłaty.

Warszawa. (Telef. wł.) Przedstawiciel niemiecki w Paryżu, Dr. Mathias, wręczył rządowi francuskiemu notę, w której rząd niemiecki stwierdza, iż wypłata 1 milarda złota do rąk komisji entety jest niemożliwa.

Nowa konferencja aliantów.

Paryż. (E. Expr. Radio). „L'information“ podaje, że w najbliższym czasie zwołana będzie konferencja międzysojusznicza, która rozpatrzy sprawę odesłania G. Śląska, oraz wojny grecko-tureckiej. Konferencja odbędzie się prawdopodobnie we Włoszech pod przewodnictwem Giolittiego.

Z dnia polityczne o.

Jeszcze sprawa emigrantów.

W powiecie bytomskim łącznie z miastem Bytomiem, niedostaje nam około 500 głosów do uzyskania większości. Otóż nasz korespondent opolski zwraca uwagę, że w powiecie tym wyjątkowo decydującą rolę odegrali Niemcy emigranci. W samym tylko mieście Bytomiu głosowało ich 5.000. Podobny stan rzeczy był w powiecie katowickim, gdzie Niemcy otrzymali pomoc od 15.000 emigrantów. Bez emigrantów nawet w powiatach prądnickim i głubczyckim mielibyśmy większość. Rząd polski — taką jest powszechna opinia Polaków górnośląskich — powinien bardzo stanowczo zwrócić uwagę koalicyi na ten parafrazalny fakt, że o losie kraju decydują ci, co z krajem tym nie mają wspólnego. Jeżeli w traktacie wersalskim zamieszczono postanowienie, tak sprzeczne z zasadami sprawiedliwości, to jednak nie powinno ono mieć istotnego wpływu na losy całego kraju. Polska nie uznałaby nigdy stanu rzeczy, wytworzonego przez najazd 190.000 Niemców na Górny Śląsk.

Stan obłężenia.

W okręgu przemysłowym ogłoszono stan obłężenia. Zekazano dowodzący dzienników z pola G. Śląska. Wynikiem stanu obłężenia jest przede wszystkim masowa ucieczka t. zw. emigrantów, t. j. zorganizowanych bojówek niemieckich, którzy byli głównymi inicjatorami rozruchów. „Emigranci” wyjeżdżają teraz do Niemiec. Wśród ludności polskiej panuje zadowolenie ze stanu obłężenia. Z domów powijają polskie sztandary. I wśród Niemców przedrodzajskich ustala się opinia, że cały południowo-wschodni Górny Śląsk przypadnie Polsce. Jest wysoce znanym, że w Opolu zawiązał się „Komitet obrony Opolskiego”, agitujący za przyłączeniem do Polski. Komitet zbiera podpisy za przyłączeniem do Polski i cieszy się sympatją całej polskiej ludności, i tej, która przedtem głosowała za Niemcami, ale teraz czując się wolną od terroru niemieckiego, manifestuje swe sympatie za Polską.

Sprawa Wilna.

Rządy litewski i polski przyjęły propozycję Rady Ligi Narodów odbycia wspólnej konferencji w Brukseli, celem uregulowania losu Wilna. Hymnas wezwał oba rządy, aby wysłały na dzień 18 kwietnia do Brukseli swoich delegatów, zaopatrzonych w nieograniczone pełnomocnictwa, którzyby się porozumieli w sprawie prowizorycznego uregulowania granicy na spornym terytorium z tem, że kwestya ta będzie później definitywnie załatwiona. Jeżeli ta umowa preliminaryjna przyjdzie do skutku, wówczas będą natychmiast pomiędzy tymi samymi delegatami toczyły się dalsze rokowania, celem usunięcia istniejących jeszcze różnic. Rada Ligi Narodów żyje sobie, aby rokowania objęły możliwie największą ilość kwestyi, celem uregulowania niezłatwionych pomiędzy obu państwami spraw terytorjalnych, wojskowych i ekonomicznych.

Niepowodzenia czeskie.

Kilka dni temu „Baseler Nachrichten” podała wiadomość, iż między Francją a Czechosłowacją zostało zawarte przymierze wojskowe, połączone z przesunięciem czesko-słowackich wojsk w kierunku Austrii i Niemiec.

W dwa dni później czeskie ministerstwo spraw zagranicznych ogłosiło w „Prager Tagesszeitung”, iż o żadnym przymierzu czesko-francuskim mowy nie ma.

Nowe środki przymusowe przeciw Niemcom.

Według „Frankfurter Zeitung”, państwa sprzymierzone projektują użycie G. Śląska jako zabezpieczenia wypłat odszkodowań niemieckich. Istnieje więc zamiar okupacji G. Śląska, jakoteż urzędowania linii celnej między G. Śląskiem a Niemcami.

To samo — zdaniem tego dziennika — zamysła uczynić entente z zagłębioną Ruhr, odcinając je równocześnie linią celną od reszty Niemiec.

Koalicja stara się oprócz dominiów angielskich także zmusić i Rumunię do zastosowania wobec Niemców sankcji. Przewidywanych w traktacie wersalskim. Przedstawiciele Francji i Anglii zażądali od rządu rumuńskiego przeprowadzenia wobec importu niemieckiego tych samych zarządzeń, które uchwalili parlament angielski i francuski.

Nasza praca na G. Śląsku.

Katowice, 27 marca.

Obecnie zaczynamy pracę plebiscytową. Ikwidować, a poszczególne wydziały przyszykują się do oddania swych aktów rządowi Śląskiemu.

Warto będzie choć pokrótce przejść wszystkie działy naszej pracy.

Mózgiem, w którym rodziły się projekta i skąd wychodziły rozkazy, był „Lomnie” w Bytomiu dla całego G. Śląska, a do tego każdy powiat miał znow swój komitet, za pośrednictwem którego otrzymywano rozkazy z „Lomnie”.

W „Lomnie” mieścił się mikroskopijny rząd. Każdy wydział przedstawiał się jakoby ministeryum. Były tam więc wszystkie ministerstwa, zaczynając od wydziału dyplomatycznego, a kończąc na kulturalnym.

Wydziały takie, jak poczty i telegrafów, kości, szkolny, żegluga, rolnictwa, przygotowywały materyał, organizowały odpowiedzialnych urzędników itp. Polski Komisariat plebiscytowy tworząc takie wydziały, miał przede wszystkim

na celu zapobiedz kryzysowi, jaki mógłby się wytworzyć, kiedy wojska polskie wkroczą na G. Śląsk.

Wydziałami, które przede wszystkim pracowały dla plebiscytu były: prasowy, statystyczny, organizacyjny i prawny.

Na czele wydziału prasowego stał E. Rybacz, który jak z wyników sądził można, wywiązał się całkowicie ze swego zadania.

Wydział prasowy można powiedzieć wydawał wprost lub wspomagał wydawać wszystkie gazety polskie na G. Śląsku. Powołał do życia kilka pism jak „Goniec Śląski”, „Strzecha Śląska”, a w niemieckim języku „Kreuzburger Zeitung”, „Oberschlesische Grenzzeitung”, „Oberschlesischer Wegweiser”, „Der Weisse Adler”. Prasa polska na G. Śląsku była, a nawet do tej pory jest w bardzo trudnej sytuacji, przeciwko niej stoi bowiem dobrze zorganizowana prasa niemiecka. Nasze 17 gazet, jakie wychodzą, musi się przeciwstawić dziesiątkom gazet niemieckich. Prasa polska na G. Śląsku może być dumna z tego, że zyskała zaufanie ludności, po każdym ważniejszym wypadku tysiące ludzi czeka przed polskimi redakcjami, aby otrzymać gazetę.

Wiele pracy miał również wydział statystyczny, nim sporządził listę ludności. Na czele stał Dr Dzierżyński. Jemu to zawdzięczamy zdemaskowanie całej masy fałszerstw niemieckich.

Bardzo zasłużonymi dla sprawy polskiej na G. Śląsku są towarzystwa, organizowane przez odpowiednie wydziały, jak Tow. Polek, Harcerzy, sportowców i „Kosokół”.

Wielkie zasługi położył wydział szkolny, który zwerbował cały zastęp pełnych zapasu akademików i rozesłał ich po wszech i miasteczka z książką w ręku. Ludzie zylży się z „rektorami”, jak ich nazywano i ze łzami w oczach żegnali ich, gdy odjeżdżali. Jest znamieniem, że prawie wszędzie, gdzie był akademik, wiola głosowała za Polską.

Trudno dziś wypisywać hymny pochwalne dla naszej pracy, ale jest już prawie pewnem, że nawet Niemcy się już liczą, że odrodzenie narodowe przejdzie z G. Śląska na Środk i Dolny Śląsk. Już tam Polacy na zebraniach żądają, aby mowy były wypowiedziane po polsku. Gazety niemieckie bardzo są z tego powodu oburzone. Ruch polski obecnie jak fale trzęsio zatrzymał. Gdyby przed wojną był plebiscyt na G. Śląsku, jestem pewien, że większość polowa tych, którzy dziś opowiedzieli się za Polską, wtedy głosowałaby za Niemcami. To, co się stało na G. Śląsku obecnie, to na reszcie Śląska stanie się w najbliższych latach. Pamiętajmy, że cała ta dziełnia należała kiedyś do Polski i powinna do niej powrócić.

SANDOMIRIENSIS.

KRONIKA.

Kraków, 30 marca.

ZE ŚWIAT. Po długich latach, obfitych w gorzkie przeżycia wojenne, doczekaliśmy się Świata w Ojczyźnie wolnej, a co główne, aa trwałych opartej podstawach. Zaświtała nam wreszcie jutrzienka pokoju, toż Światu, nadeszła w jej blasku, miała charakter zgola inny od ubiegłych, pełnych niepewności co do wyniku tej groźnej epopei narodowej. Doczekaliśmy się niezapomnianej chwili, jak sprawiedliwości dziejowej stało się zadość, byliśmy szczęśliwymi świadkami zwycięstwa słusznej sprawy. Długo też miejsce dawnego niepokoju w duszach naszych zajęła radość wielka, radość wywołana chwałą odrodzonej Ojczyzny, oraz widokiem tych, których obowiązki obywatelski powołał w szeregi obrońców, a teraz dozwolił im wrócić w rodzinne progi. I zasiadli do „Świeconego” członkowie rodziny w dawno niewidzianym zespole, a chociaż w niejednym domu brakło tych, którzy ongiś w uroczystości wielkanocnej udział brali, to jednak myśl, że przełama krew stała się posiłkiem obecnego szczęścia, lepszej przyszłości, tłumila rodzącą się stąd boleść i powstrzymywała łzy... I gdybyśmy tylko przez obchodzenie święta Zmartwychwstania Pańskiego odrodzili się w sercach naszych, uczynek taki byłby najwspanialszą ofiarą dla Boga i Ojczyzny.

Pogoda podczas dni świątecznych sprzyjała, jak rzadko. Szczególnie dopisała w pierwsze święto Wielkanocne, to też tłumy mieszkańców wyległy na miasto i przedmieścia, by rozkoszować się wiosennym ciepłem i wśród jego ożywczym promieni zażyć spacerów. W Poniedziałek Wielkanocny temperatura nagle się ochłodziła, budząc obawy przed ewentualnością odwieńdźnin niespodziewanego gościa w postaci białego puchu, jednakże powrotne ciepło w dniu wczorajszym rozproszyło groźne obawy.

UROCZYSTOŚCI REZUREKCYJNE. W Wielką Sobotę o godz. 6 wieczór odbyła się rezurekcyja na Wawelu. Wzórze zamkowe załaz wieloletnie rzesze pobożnych. Po modłach odprawionych przy grobie Bożym, ruszyła procesja po kościele, prowadzona przez Księcia Biskupa Sapieha w asystencji kanoników kapituły katedralnej i alumnów Seminarium duchownego. Podczas procesji odezwały się z wieży Zygmuntowskiej dzwinki dzwonów, na których górował potężny głos Zygmunta.

O godz. 7.30 wieczór odbyła się rezurekcyja w kościele Maryackim. Przyjechała na nią generalicyja z gen. broni Szeptyckim i przedstawicielami władz. Na Rynek przed kościołem ustawia się kompania honorowa 20 p. p. z muzyką. Podczas procesji, która szła dookoła kościoła, Ks. Infułat Wadoły podszedł z Monstracją ku oddziałowi wojska i udzielił mu błogosławieństwa.

W pierwsze Święto Wielkanocne odbyły się uroczyste msze św. we wszystkich kościołach. Na krótkie pnieściły tłumy ludności z miasta i wsi podmiejskich. Uroczystą sumę na Wawelu zbierał książę Li-kup. Z polecenia Ks. Biskupa Sapieha odbiły w ten dzień we wszystkich kościołach dycezyi krakowskiej

„Te Deum” jako dziękczynienie za zwycięski dla nas wynik plebiscytu górnośląskiego.

„ŚWIECONE” U PREZYDENTA MIASTA. W pierwsze święto Wielkanocne przyjął w swoich salach całą elitę naszego miasta, prezydent Federowicz. Na „Świecone” między innymi przybył: Książę Biskup Sapieha z kanonikami, wicepremier Daszyński, Gen. Delegat Rządu Gałęcki, starosta Kowalikowski, generałowie: Rozwadowski, Zapalowiec, Symon, Osicki, Latinkin, Stiller, generał francuski Tromp, konsulowie i członkowie misyi, wiceprezydenci miasta z gronem radców miejskich, przyrzedni Sąd, wydawcy i redaktorzy pism itd.

EMAUS I REKAWKA. W drugie święto Wielkanocne w kościele SS. Norbertanek na Zwierzynie odbył się odpust na Emaus. Równo było i gwarno w całej okolicy Salwatoru. Tłoczono się koło kramów, gdzie zakupy zabawek i słodczych dla dzieci, licznie ze swymi rodzinami przybyłych, odchodziły na wielką skalę. W pierwszym jednak rzędzie nie zapomniano o „Śmiegu”. Gromadki wesołych, a psotnych chłopaków, ubrzone w sikawki, flaszki, baloniki i inne przybory, krążyły po wszystkich ulicach miasta, utrzymując w pełni tradycję. Zwyczaj ten zachował się naturalnie i w wyższych sferach młodego pokolenia, aczkolwiek nie był domemiany z taką skrupulatnością i bezwzględnością, jak przez tych pierwszych.

Dnia wczorajszego tłumy mieszkańców Krakowa pospieszyły na Krzemionki, gdzie opodal mogiły Krakusa odbywała się zabawa ludowa „Rekawka”.

„CRACOVIA” pojechała na mecz footballowy z Czechami do Morawskiej Ostrawy — pojechała, ale nie dojechała. W Oświęcimiu spotkali naszych sportowców robotnicy polscy, wypędzeni z Cieszyńskiego przez Czechów i z całą zrosztą delikatnością wysadzili ich z wagonów, poczem drużyna „Cracovii” powróciła do Krakowa. Ostatecznie winni być niefortunni footballiści zadowoleni, że nie dotarli dalej poza Oświęcim, bo pod względem moralnym wyszliby dużo gorzej, gdyby dojechali do Mor. Ostrawy i rozegrali ów wyśleskany mecz z Czechami. Opowiadają sobie dziś po Krakowie, że ów nie-szczęśliwy pomysł wyjazdu na mecz do Morawskiej Ostrawy wyszedł z kół żydowskich. Pragnących skompromitować ten popularny Klub sportowy wobec społeczeństwa polskiego. Powtarzamy tu raz jeszcze, że nie wolno żadnemu Towarzystwu łamać frontu polskiego wobec Czechów, jak wogóle wobec wrogów, z którymi mamy niezłatwiony spór. Byłoby przypodem, gdyby polski klub sportowy, pod wpływem nieświadomości, czy intyry, wyłamał się od narodowego nakazu i zmuszał społeczeństwo do ostrych przeciw niemu wystąpień. Ale chyba skończy się na wyczucie świętej do Oświęcimia.

FIASKO RZEPORZĄDZENIA MINISTERSTWA APROWIZACYI. Odnośnie do rozporządzenia Ministerstwa aprowizacyi w sprawie ograniczenia w podawaniu jadła i napojów w restauracjach i kawiarniach, państw. Urząd walki z lichwą w Krakowie przeprowadził w dniu wczorajszym rewizję we wspomnianych lokalach. Okazało się, że nikt się do powyższego rozporządzenia nie zastosował.

AWANSE. P. Franczeński Zamorski, dyrektor rządowej fabryki wyrobów tytoniowych w Krakowie, został przesunięty do szóstego randzi (stopnia służbowego) urzędników państwowych. P. Stanisław Filip, starszy kontrolor i zastępca dyrektora tejże fabryki, został mianowany inspektorem monopolu tytoniowego.

STATYSTYKA STANU ZATRUDNIENIA W PRZEMYSŁE. Główny Urząd statystyczny zwraca uwagę kierowników zakładów i przedsiębiorstw przemysłowych, o ile zatrudniają więcej niż pięciu robotników, względnie przy mniejszej liczbie robotników posiadają motor, że dnia 7 kwietnia b. r. upływa termin przysyłania do głównego Urzędu statystycznego sprawozdań o stanie zatrudnienia w miesiącu marca b. r. Obowiązek przysyłania „sprawozdań” dotyczy zarówno przedsiębiorstw prywatnych, jak i państwowych, oraz komunalnych.

W SPRAWIE ZAKŁADÓW DLA PRZERÓBKI KOŚCI ZWIERZĘCYCH. Ze względu na panujące na krosach wschodnich księgosusz, wywóz kości z tych obszarów został wzbroniony. Mając na uwadze rychłe i jak najkorzystniejsze dla kraju spożytkowanie kości na obszarach objętych powyższym zakazem Ministerstwo rolnictwa sądzi, że w obecnych warunkach jedynie celowym rozwiązaniem tej sprawy mogłoby być zastawienie technicznej przeróbki kości w odpowiednio urządzonej zakładach utylizacyjnych na wspomnianych obszarach. Celem uzyskania konieczny na budowę i urządzenie zakładu utylizacyjnych, należ zwracać się do właściwych urzędów wojewódzkich.

URLOPY ROLNE DLA WOJSKOWYCH. Wobec rozpoczęcia robót polnych, zarządził minister spraw wojskowych bezterminowe urlopowanie, bez prawa do poboru żołdu, żołnierzy, należących do roczników 1898, 1897 i 1896 i starszych bez względu na to, czy mają przydział w formacjach krajowych, czy na froncie, o ile są właścicielami, oraz kierownikami samodzielnych gospodarstw rolnych, a mianowicie: właścicielami majątków ziemskich, właścicielami samodzielnych osad i gospodarstw rolnych, dzierżawców majątków ziemskich, dzierżawców samodzielnych osad i gospodarstw rolnych, jedynych kierowników majątków ziemskich, jedynych kierowników osad i gospodarstw rolnych, właścicielami, oraz jedynych koniecznych pracowników na roli w gospodarstwie.

POBÓR CHLEBA REJONOWEGO. W piekarniach rejonowych pozostały znaczne zapasy chleba kartkowego z przydziału za ubiegły tydzień skutkiem tego, że wiele osób nie pobrało dotychczas należnych racyi. Magistrat wzywa do tychże partye, aby do końca bieżącego tygodnia zgłoszyły się z legitymacjami do właściwych piekarni po odbiór chleba, tembardziej, że niema widoków, by w najbliższej przyszłości

chleb rejonowy był wydawany. Cena chleba 50 Mk. za 1 kg.

KONFISKATA MASZYN DO PISANIA. Policja krakowska skonfiskowała Andrzejowi Jezewi maszynę do pisania, systemu Smith et Bross Nr. 5. Ponieważ Jeż nie mógł wytłumaczyć w jaki sposób nabył tę maszynę, został aresztowany.

ZA KRADZIEŻ czterech paczek z obuwiem i jednej paczki z towarami bławatnymi, łącznej wartości 50.000 Mk., na szkodę Szyl Jutrzenki przy ul. Józefa 26, aresztowano praczkę Konstancję Pieczarę.

Z Polski i ze świata.

NAPIĘTNOVANIE FAŁSZERSTW CZEŚKICH. Z Cieszyńska donoszą: Onegdaj przy udziale 10.000 ludzi odbył się tu wiec protestujący ludności polskiej przeciwko niestęchającym fałszerstwom rządu czeskiego przy spisie ludności polskiej pod zaborem czeskim. Na wiec zwołany przez wszystkie stronnictwa polskie na Śląsku przybyli też z baraków oświęcimskich uchodźcy z Zagłębia w liczbie kilkuset. Przemawiali: ks. Brzóska członek komisji rządowej, poseł Kunicki, p. Szussek i robotnicy z Oświęcimia. Wszyscy mówcy podkreślali celowość roboty czeskiej. Czechom chodzi o to, by wykażać przed światem, że pod zaborem czeskim niema Polaków i w ten sposób zlikwidować spór polsko-czeski.

Z SAMEORA donoszą nam: Dla zamyślenia uczuć radości tujejszego społeczeństwa polskiego z okazji świętnych wyników plebiscytu na Górnym Śląsku, uchwalila samborska Rada miejska wysłać stosowne telegramy do Polskiego Komisariatu plebiscytowego w Bytomiu, do Naczelnika państwa, do prezydenta ministrów, do marszałka Sejmu, oraz do komisarza plebiscytowego Korfanta. Równocześnie zamianowała Rada miejska posła Korfanta obywatelom honorowym miasta, oraz nazwała jedną z ulic ulicą Górnośląską.

ECHA RAPORTU GEN. HAKINGA. W niedzielę 20 b. m. odbył się w Chojnicach bardzo liczny wiec, na którym uchwalono następującą rezolucję:

„Polska ludność tuż na zachodnich krosach położonego miasta Chojnie i okolicy protestuje stanowczo przeciw twierdzeniu gen. Hakinga, jakoby ludność pomorska w razie wkroczenia wojska niemieckiego z radością je przyjęła; uważa twierdzenie takie za nieczem niezasadnie i sprzeciwiające się świętemu zapalowi, z jakim ludność pomorska podczas najazdu bolszewickiego zaczęła się do szeregów wojskowych, jako obrazę głębokiego poczucia łączności z resztą ziem zjednoczonej Rzeczypospolitej Polskiej. Z tego powodu wzywamy Rząd i Sejm polski, aby postarali się o odwołanie gen. Hakinga ze stanowiska w. komisarza w Wolnym Mieście Gdańsku”.

Identyczną rezolucję, domagającą się również odwołania gen. Hakinga „chwalono w dn. 19 b. m. na wiecu w Wejherowie.

ODBUDOWA TEATRU „ROZMAITOŚCI”. Prace przygotowawcze do odbudowy warszawskiego teatru „Rozmaitości”, zniszczonego pożarem, dobiegają do końca. Niebawem już odbędzie się uroczystość poświęcenia kamienia węgielnego, a w ślad za tem rozpocznie się pospieszna praca budowlana.

Koszt budowy nowego gmachu będzie oczywiście znaczny. Magistrat warszawski obmyśla obecnie sposoby pokrycia tych kosztów, a dzienniki tamtejsze wyrażają nadzieję, że w uśłowianach tych pospieszmy mu z pomocą ludność Warszawy, aby umożliwić odrodzenie tej tradycyjnej i tak zasłużonej kulturalnie warszawskiej sceny.

NA PIERWSZY ZJAZD MUZYKÓW POLSKICH rozpoczyna się dzisiaj w Warszawie, a będzie trwał przez przeciąg 5 dni, wyjechali z Krakowa przedstawiciele świata muzycznego. Inauguracyjną zjazd odbędzie się w wielkiej sali Filharmonii. Zgłosiło się wiele osobistości z całej Polski. Celem Zjazdu jest stworzenie Powszechnej organizacji polskich muzyków.

DRAMAT MIŁOSNY W WARSZAWIE. Zapręszala w Warszawie przy ul. Złotej Aniela Masłowska, żona urzędnika wojskowego, będąc jeszcze w Rosyi, skąd przyjechała przed pół rokiem, poznała w Kijowie porucznika armii ukraińskiej i inżyniera wojsk technicznych 32-letniego Sergiusza Bazylewskiego. W tych dniach Bazylewski przyjechał z Sarn do Warszawy i namawiał Masłowską do wspólnego wyjazdu. Jako meżatka i matka 7-letniej córki, Masłowska nie chciała się zerwać na propozycję Bazylewskiego, co go tak rozdrażniło, że strzelił do niej z rewolwera, a następnie do siebie. Drugi strzał był celny i położył Bazylewskiego trupem. Masłowskiej zaś, zranionej w płuca, nie grozi niebezpieczeństwo utraty życia.

ARESZTOWANIE AKTORÓW ŻYDOWSKICH. W „Kuryerze Płockim” czytamy: Prasa żydowska donosi, że w Bedlinie aresztowano komika żartowniaka. Jedwab, oraz dyrektora teatru żydowskiego. Ludniera. Trupa ta dała w Bedlinie przedstawienie, na którym Jedwab wygłosił podgrzany treść monolog „aktualny”. — Sprawę przekazał prokurator.

CHOROBA WII SONA. Z Waszyngtonu donoszą, że b. prezydent Stanów Zjednoczonych, Wilson, zaniemógł.

Zawiadomienia i komunikaty.

W TOW. LEKARSKIM (Radziwłowska 4) odbędzie się we środę dnia 30 b. m. o godz. 8 wieczór posiedzenie naukowe z następującym porządkiem dziennym: 1) demonstracje i 2) odczyt prof. Dr. Lewkowicza p. t. „Patogeneza nagminnego zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych”.

POLSKIE TOW. KRAJOZNAWCZE urządza w sobotę dnia 2 kwietnia b. r. raut z produktami muzycznymi i zabawą taneczną dla członków, oraz zaproszonych gości. Niedrogozone zaproszenia można odebrać w biurze P. T. K., Grodzka 64. II p. między godz. 6—7 wieczorem.

CHRYSTUS W NAS. Staraniem Kat. Związku Polek odbędzie się dnia 31 b. m. o godz. 7 w sali Kopernika Uniw. Jagielloń. wykład ks. Maryana Morawskiego p. t. „Chrystus w nas”.

ODCZYT O WYCINANKACH LUDOWYCH. W związku z obecną wystawą wycinanek, pochodzących z różnych okolic kraju, wygłosi Karol

Homolac w dniu dzisiejszym o godz. 7 wieczorem w sali miejskiej. Muzeum przemysł. odczyt na temat „Zdobnictwo ludowe” (wycinanki).

DLA UCZCZENIA i złożenia hołdu ustępującemu gen. ppor. Dr. Tadeuszowi Zapalowskiemu, swemu szefowi sanitarnemu lekarzowi, oficerowi sanit., aptekarzowi i medycy D. O. Genu Krakowskiego złożyli i oddali na cele plebiscytu górnośląskiego kwotę 123.945 Mp.

NEKROLOGIA.

† Zygmunt Hałaciński, jeden z założycieli „Wieku Nowego”, dyrektor zakładu drukarskich „Prasa”, zmarł we Lwowie 25-go b. m., przeżywszy lat 62. — Zmarły ostroceński: Józefa, majora W. P. i Tadeusza (Ordę), rokującego chlubne nadzieje jako pisarz, oraz trzy córki: pp. Bardzka, Lewartowska i Gawlikowska, znaną zaszczynie artystką sceny lwowskiej.

Repertuar teatru miej. im. J. Słowackiego.

Sroda 30 b. m.: „Orlątko” Rostanda.
Czwartek 31 b. m.: „Don Juan” Rittnera.
Sobota 2 kwietnia: „Hamlet” Szekspira.

Repertuar Teatru Powszechnego.

Sroda 30 b. m.: „Faworyt”.
Czwartek 31 b. m.: „Faworyt”.
Piątek 1 kwietnia: „Faworyt”.
Sobota 2 kwietnia: „Wielkie bractwo”.

Repertuar „Bagatel”.

Sroda 30 b. m.: „Karnawał”.
Czwartek 31 b. m.: „Kiki”.
Piątek 1 kwietnia: „Karnawał”.
Sobota 2 kwietnia: „Karnawał”.

Repertuar „Nowości”.

Sroda 30 b. m.: „Gwiazda Kaukazu”.
Czwartek 31 b. m.: „Gwiazda Kaukazu”.
Piątek 1 kwietnia: „Gwiazda Kaukazu”.
Sobota 2 kwietnia: „Gwiazda Kaukazu”.

Od Wydawnictwa.

Od trzech miesięcy kosztu druku wzrosły o 90%, — cena zaś papieru rotacyjnego podniosła się o przeszło 100%. Ze względu na plebiscyt górnośląski staraliśmy się wydawnictwa dzienników krakowskich, mimo tak ogromnego podwyższenia kosztów produkcji, utrzymać dotychczasową cenę numeru. Jednakowoż dotkliwie straty wskutek tego poniesione, zmuszają nas obecnie do nowego uregulowania cen dzienników.

Od 1. kwietnia cena numeru pojedynczego wynosić będzie 8 Mk. — Odpowiednio zostanie unormowana przedpłata miesięczna.

Czas, Głos Narodu, Goniec Krakowski, Ilustrowany Kurjer Codzienny, Naprzód, Nowa Reforma, Nowy Dziennik, Rzeczpospolita.

Stosownie do powyższej uchwały wydawnictw dzienników krakowskich, cena „Głosu Narodu” wynosić będzie od 1 kwietnia 1921 r. miesięcznie:

bez odnośnienia Mk. 175.—
z odnośnieniem Mk. 190.—
z przesyłką pocztową Mk. 200.—
z przesyłką zagranicę Mk. 240.—

Dla P. T. Nauczycielstwa, Emerytów, oraz Instytucji humanitarno-oświatowych:

bez odnośnienia Mk. 155.—
z odnośnieniem Mk. 170.—
z przesyłką pocztową Mk. 180.—
z przesyłką zagranicę Mk. 220.—

Celem uniknięcia nieporozumień zaznacza się, że przedpłatę przyjmujemy się zasadniczo na okres jednego miesiąca, a kwoty wpłacane na kwartał lub dłuższe nie uważniamy abonamentu od dopłaty różnicy, o ile w międzyczasie cena prounumeraty ulegnie nowej zmianie.

Celem uregulowania nakładu upraszamy Sz. naszych Prenumeratorów o wcześniejsze uiszczenie należności na miesiąc kwiecień. Dla ułatwienia przesyłek pieniężnych z prowincyi dołączamy do dzisiejszego numeru czek P. K. O.

Nauka, literatura, sztuka.

PRZEGŁAD PEDAGOGICZNY. Organ Tow. Naucz. szkół średnich i wyższych. Redaguje Komitet. Styczeń 1921. Nr 1. R. XL (5). Warszawa, 8 str. 32+36. — Ze znacznym opóźnieniem (wskutek obecnych wydawniczych stosunków) ukazał się świeży styczniowy zeszyt „Przeglądu pedagog.”, jednego z najstarszych i najstarszych pedagogicznych, będącego wyrazem opinii całego nauczycielstwa szkół średnich Rzeczypospolitej polskiej. Tem więcej pismo takie, jak „Przegląd” zasługuje na szerokie poparcie tych sfer, które wogóle interesują się budową szkolnictwa u nas i kwestyami wychowania młodzieży w duchu narodowym. „Przegląd” zamieszcza artykuły najciekawszych pedagogów. — Numer powyższy zawiera: 1) Elzet: Bez steru i busoli (artykuł zaznaczający, iż „staniliśmy w błędem kole, a życie nasze oświatowe jest bez steru i busoli”). 2) F. Siłwiński: Problem geny uczniów w szkole średniej. 3) G. Przychodzki: W sprawie przepisów egzaminacyjnych dla nauczycieli szkół średnich. 4) J. Welton: Charakter (Rozdział XIII dzieła p. t. The Psychology of Education, jest to rozważanie problemu wychowania moralnego, przeł. W. Hofman. 5) Szkolnictwo w powiecie zamojskim. Druga część numeru omawia „Sprawy Towarzystwa”, a więc działalność Zarządu główna, memoriały, sprawozdania ze Zjazdu naucz. państwowych, dalej sprawozdania zarządów okręgowych: poznajskiego, lwowskiego, pomorskiego i sprawozdania z Kół, przewodzących krakowskiego, świadczące o intensywności pracy nauczycielstwa małopolskiego w kierunku odbudowy szkoły i wychowania. Numer zamknięty Rozporządzenia władz.

W. Kch.

Odezwa.

Komitet budowy domu dla młodzieży reko-
nducyjnej i przemysłowej im. Piotra Skargi,
pod przew. Księcia biskupa Sapiehy, do Społec-
zeństwa polskiego:

Dom im. Piotra Skargi wraz z Bursą dla 600
młodzieży rekoonducyjnej i przemysłowej, za-
projektowany jeszcze przed wojną, stał się ka-
niecznością. By przyjąć z pomocą niezasobnej
młodzieży do wykształcenia się w przemyśle i
rolnictwie. Na wybudowanie i urządzenie tego
niepożytecznego domu potrzeba dziś milio-
nów. Cały naród przyczynić się powinien do
tak wzniosłego dzieła.

Komitet budowy domu wydał emisję cegie-
lek po 100 Mkp. na budowę domu.

Jedną cegielkę za 100 Mkp. może kupić ka-
żdy, najbiedniejszy, nawet dziecko, a bogatsi
mogą kupić więcej.

Każdy Polak i Polka kupując jedną cegielkę
za 100 Mkp., nie obarczy swego budżetu, a przy-
czyni się do wybudowania wielkiego ogniska,
w którym znajdą tysiące młodzieży z całej Pol-
ski ochronę przed zimą i wykojeniem życio-
wym i społecznym, a przedewszystkiem znaj-
dą środki skuteczne do zdobycia uczciwego i po-
żytecznego stanowiska i wychowania na dzie-
łowych obywateli Państwa. A tego dziś Polska
najbardziej potrzebuje.

Obecnie niema Polaka odpowiedniej liczby
sił fachowych i kierowników zawodowych.
Którzy musi sprowadzać z zagranicy. Kupując
cegiełkę za 100 Mkp. przyczyni się każdy do do-
starczenia Polsce obywatelskich i wykształco-
nych pracowników rekoonducyjnych i przem-
ysłowych, których rodzinny przemysł polski
nie może stać się źródłem bogactwa i do-
drobiny narodowej.

Dziś setki odchodzą z placem od drzwi
Bursy krakowskiej, nieprzyjęci dla braku miej-
sc. Kupując cegielkę za 100 Mkp. tysiącom
młotek, które nie mają środków wychować sy-
nów na uczciwych obywateli, otrze się i ser-
ce stroskane pocieszy. Każdy powinien zakupić
większą ilość cegiełek i między znajomych
rozprzedać.

Obecnie po wykształceniu zawodowe spieszy
młodzież do Krakowa ze wszystkich ziem pol-
skich, a zwłaszcza ze Śląska, nawet Pomorza
i Kresów wschodnich. Dla tej młodzieży, która
chce zostać dzielnymi obywatelami polskimi, po-
trzeba jaknajprędzej stworzyć ognisko kultury
polskiej. Dom ten przyniesie setki młodzieży
z najdalszych stron polskich i wychowa Polse
liczne zastępy potrzebnych obywateli.

Budowy tej nie można odkładać na później-
szy czas, ponieważ potrzeba tego domu jest
wprost gwałtowna. Na dom ten złożyć się po-
winna cała Polska, bo z całej Polski młodzież
ciągnie do Krakowa. To też gdziekolwiek
gdziekolwiek serce polskie bije i gdziekolwiek
znajduje się kochające serce polską młodzież, niech
nie będzie obojętne względem tej budowy, ale
postara się bezwzględnie o zakupno jaknajwię-
kszej ilości cegiełek.

Bloczki po 100 Mkp. nabyć można u skarbnika
Komitetu budowy domu i bursy, p. Wa-
clawa Anczyca, Kraków, Zwierzyniecka 2. —
Większe kwoty składać można na ręce p. W.
Anczyca lub Ks. M. Kuznowicza, Kraków, ul.
Krupnicza 29, jak również w redakcjach kra-
kowskich czasopism.

Za Komitet budowy Domu dla młodzieży re-
koonducyjnej i przemysłowej: Wacław Anczyca,
Ks. M. Kuznowicz T. J.

Teatr Bagatela.

„Karnawał”, komedia w 3 aktach, Fr. Molnara

Miłość, jak miłość, ale Fr. Molnar to na-
prawno cygańskie dzieci, które nie zna za-
danych praw — to literacki walczynek. Psycho-
logia jego bohaterów robi wrażenie życia pod
golem niebem, a raczej pod piękną budą ta-
kiego wozu, co to zna jeden tylko kierunek,
a mianowicie: kierunek dysza. Za dyszą,
prosto nosa, więc naprzód — zawsze naprzód,
bo tylko zaczynają się tam, gdzie zaczynają
się obrotu.

Molnar obrotów nie uznaje.

— „A po co? na co?” — zdaje się pytać
swoim „Karnawałem” — „wykonawszy obrót
znów muszę patrzeć przed siebie. Gdybym miał
oczy na plecach, wówczas...”

Molnar przebył drogą nie pamięta.

Jazda! — Bal, fraki, szampa, uroczna Ka-
milla, za sceną koronowana głowa, na koron-
owanej głowie dyadem — Zachód.

Jazda! — W dyadymie brylant, jedyny na
świecie, zielony, zwanym jakimś mineralogom
od roku czterdziestu dwudziestego pierwszego
po Chrystusie — Daleki wschód.

Jazda! — Uroczna Kamilla, śliczna ubrana,
rozczarowana splendorem koronowanej głowy,
znużona mężem, chętnie kuszona przez wyfra-
czanego węża Mikołaja — Salon.

Jazda! — Koronowana głowa gubi zielony
brylant, Kamilla znajduje, kradnie, policja,
rewizja wszystkich oprot, oczywiście, Ka-
milla — Kino.

Jazda! — Brylant, ukryty w dłoni Kamilli,
staje się symbolem wolności. Aż cztery milio-
ny guldenów (na szczęście holenderskich)!
Ha! Mikołaj! Uciekniemy! Daleko! Okręć!
Ameryka! Jestem złodziejką! Ha! Będziesz
mię kochał aż do zbrodni! — Czardasz na
pastwisku przy blaskach płonącego ogniska,
w którym gotuje się czyjaś ściągająca kura.

Jazda! — „Moja kochana Kamilla, dosta-
niemy się do dziury”. — „Bois się mojego
męża!” — „Nie, moja kochana Kamilla, go-
tów jestem przyjechać do was na wieś, i na-
prawdę zupełnie otworzyć... tego... ale” —
„Niema żadnego ale! Chcesz się kochać
w domu, a nie na gościnnie! Jesteś takimi jak
wszyscy! Patrz! Podrzućmy brylant! Mój kar-
nawał skończony! (Chłodno) Panie Komisarzu.
Coś tutaj błyszczy. Niech pan popatrzy, czy

to przypadkiem nie On”. — „On, kaskawa Pa-
ni! Właśnie że On! Jak się pani nazywa?” —
„To pana nie a nie nie obchodzi, panie Ko-
misarzu. Zegnaj pana, (pogardliwie) panie Mi-
kołaju. Mężu — wracamy do domu” — Koniec
szutki.

Gdyby Kamilla nie była p. Iza Kozłowska,
opuszczaliby prawdziwie teatr, mając w
głowie coś w rodzaju wykrzykników przewo-
dzących do góry nogami, bombardują, że „Kar-
nawał” był chwastem premiera w ciągu jedno-
go tygodnia. Ale ponieważ Kamilla była wła-
śnie p. Iza Kozłowska, poczułem sympatyę

nawet do Molnara. Spełnił on swoje zadanie:
dał nam sposobność oglądania objawienia
aktorskiej sztuki i niewieściego wdzięku. Ka-
żdy ruch p. Kozłowskiej smakował jak dosko-
nale skomponowany obiad. A że i zastawa sło-
wa była czarująca, wyszedłem na ulicę pogwiz-
dując sobie pod nosem piosenkę:

Ach... wtenczas pilnym, jak najlepsze wino,
Gdybym był młodszy,
Gdybym był młodszy dziewczyno,
Nawet najcięższe trzy po trzy.

K. H. ROSTWOROWSKI.

Rozruchy komunistyczne w Niemczech.

Z Berlina donoszą:

Dnia 26 b. m. przez całą noc panowały w
Eisleben i Hettstedt rozruchy. Urząd pocztowy
w Eisleben był nieustannie ostrzeliwany. Komu-
niści ciągle jeszcze mają w swoich rękach
fabrykę dynamitu w Leimbach, która całe za-
głębie Mansfeld zaopatruje w dynamit. Prawie
codziennie samochody wywożą stamtąd dyna-
mit.

W Hettstedt terroryści zabierali przemocą do
czarowej armii młodych ludzi, którzy atoli
zdolali później uciec. Rano dnia 26 b. m. poli-
cja skonfiskowała skrzynię z dokumentami
czarowego wydziału wykonawczego.

W mieście Wandersleben, o cztery kilometry
od Hettstedt, miejscowe siły zbrojne zostały
wzmocnione przez nowo przybyłe oddziały „Si-
cherheitswehr” i jedną baterię obrony pa-
ństwowej.

Noce walki w Eisleben były krwawe. Na je-
dnym tylko punkcie poległo 20 komunistów.
Rozmieszanie generalnego dyrektora, Hein-
cha, zostało dynamitem wysadzono w powietrze.

Mosty kolejowe pod Wallhausen i koło
Oberredlingen nad rzeką Hahne wysadzili komu-
niści w powietrze. Prace nad odbudową tych
mostów rozpoczęto natychmiast.

O sytuacji w środkowo-niemieckim obszarze
przemysłowym nadeszły tu następujące wia-
domości: W Sangerhausen komuniści wysadzili
w powietrze urząd telegraficzny i wzięli burmi-
strę, oraz kilku innych mieszkańców jako za-
kładników.

W Halle ogłoszono obostrzony stan oblęż-
nia. W nocy na niedzielę wielkanocną o godzi-
nie 4 nad ranem komuniści wysadzili w powie-
trze most kolejowy między Wuldenstein a Bi-
terfeld (na linii Berlin—Halle). Zniszczono
przemysł tor kolejowy na znacznej przestrzeni.
Dopiero po kilku godzinach zdołano przywrócić
ruch.

Parę (E. E. Radio). Wedle wiadomości z
Berlina z 28 b. m. ogłoszono generalny strajk
w wielu miastach. W zagłębiu Ruhr stanowisko
robotników zdaje się być bierne. W samym
Berlinie panuje spokój, chociaż na przedmie-
ściach są ciągle niepokój, np. w zachodniej
części miasta zabito czterech osoby i wiele pora-
żono. Partye reakcyjne żądają zwolnienia soju-
mu

Zmiany w dyplomacji.

Warszawa. (Telef. wł.). Poseł polski w Lon-
dynie, dr. Wróblewski, wyjeżdża między 10—
15 b. m. do Londynu. A. Tarnowski nie przy-
jął ofiarowanego stanowiska przedstawiciela
rządu polskiego w Watykanie.

DYMISJA MIN. STECKOWSKIEGO?

Warszawa. (Telef. wł.). W kołach politycz-
nych obiegają pogłoski, jakoby dr. Steckow-
ski, m. j. skarbu, nosił się z zamiarem w nie-
długim czasie podania się do dymisji. Zły jego
stan zdrowia nie pozwoliłby mu na zatrzyma-
nie stanowiska dyrektora Państwowej Kasy
Pożyczkowej, które zastrzegł był sobie dr.
Steckowski, obejmując teke ministra skarbu.
W kołach politycznych nazwisko nowego kan-
dydata nie jest jeszcze wymieniane. Obiegają
pogłoski, iż zmiany w Ministerstwie skarbu nie
ograniczą się jedynie do stanowiska samego
ministra.

Stosunki polsko-rosyjskie.

Warszawa. (Telef. wł.). Siedziba polskiej ko-
misji repatriacyjnej będzie Moskwa, a ro-
syjskiej Warszawa. Przewodniczącym pierwsze-
go z nich ma być p. Zaleski, a rosyjskiej p. Igna-
tiew. Posłem sowieckim w Warszawie będzie
mianowany „towarzysz-książę” Obolenski, delegat
kongresu pokojowego w Rydze, b. profesor
Uniwersytetu warszawskiego, syn red-
aktora znanego czasopisma „Ruskoje bogat-
ctwo”.

NOWY POSEŁ CZESKI W WARSZAWIE?

Warszawa. (Telef. wł.). Dotychczasowy cze-
ski poseł w Hadze, prof. M. A. K. a. s. ma być mia-
nowany posłem czeskim przy rządzie polskim.

ZYCZENIA POSŁA ANGLIEJSKIEGO.

Warszawa. (Telef. wł.). Poseł angielski w Wa-
rszawie p. Max Mueller przesłał ks. Sapie-
chowi pismo z życzeniami z okazji zawarcia pokoju w Ry-
dze. Min. Sapieha odpowiedział wyrazami po-
dzięków za życzenia i wyraził nadzieję, że Polska
choć nie wolna od trosk o wschodnie granice,
oddaje się pracy nad konsolidacją swych stosun-
ków wewnętrznych.

ZNIESIENIE OGRANICZEŃ SPOŻYCIA.

Warszawa. (E. E.). „Przegląd Wieczorny”
dowiaduje się, iż w dniach najbliższych znie-
sione będą ograniczenia spożycia wprowadzo-
ne przez ministra apropracji rozporządze-
niami z pierwszych dni marca. Stało się to pod
naciskiem rządowych czynników decydujących.

pruskiego, zaś centrum i socjaliści większości
występują stanowczo przeciwko tej propozycji

WALKI O SANGERHAUSEN.

Berlin. P. A. T. Biuro Wolffa. W Sanger-
hausen banda komunistów spłądowała po-
czty i banki, zaś urząd telegraficzny wysadziła
w powietrze. W nocy zatrzymali komuniści po-
ciąg rohotniczy, przybywający z Wittenberga.
Przyszło do utarczki; po obu stronach byli za-
bici i ranni. Od dziś rana miasto obsadzone jest
przez policję.

ROZRUCHY W ESSEN.

Berlin. P. A. T. Wolff. W Essen, gdzie komu-
niści mimo zakazu uświłali odbyć zgroma-
dzenie pod gołym niebem, przyszło do starcia
z policją, przyczem 14 osób zabito, a 46 rannych.
Przybył tam oddział Reichswehry. Położenie w
Zagłębiu Ruhr jest jeszcze groźne.

RUCH POWSTANCZY.

Berlin. P. A. T. Biuro Wolffa. W Niemczech
środkowych akcja polityczna postępuje. Wiele
autobombów z uzbrojonymi politykami, które
miały wyjechać na południe i na zachód, zo-
stało ujętych. Podczas gdy w miastach teren
powstańczego panuje spokój, na wsi pojawiają
się tu i ówdzie małe bandy, które pądrują i
sąraj się spalić i zniszczyć koleje przez ni-
szczenie torów i mostów.

WYSADZENIE MOSTÓW.

Artern. P. A. T. Wolff. Komuniści wysadzili
w powietrze mosty kolejowe pod Walkauserm i
pod Oberrehlingen. Roboty około odbudowy
mostów są w toku.

Kalle nad Salą. P. A. T. Wolff. Koło Annen-
dorf został most kolejowy wysadzony w po-
wietrze, co uniemożliwiło ruch kolejowy. Poza-
tom dzień upłynął w środkowo-niemieckim ob-
szarze powstańczego spokoju.

CELOWA ROBOTA.

Warszawa. (Telef. wł.). Z rozmaitych miejsc-
owości nadeszły wieści, iż zarządzono w fabry-
kach niemieckich wydalać masowo robotni-
ków, rzekomo z powodu braku zamówień.
W ten sposób Niemcy celowo pracują nad roz-
szerzeniem rozruchów komunistycznych.

Niezadowolone neutralnych.

Warszawa. (Telef. wł.). W Wielką Sobotę
u radnego ortodoksy Kirschebrauna odbyła się
narada żydów, którzy biorą udział w ministe-
ryjalnej konferencji polsko-żydowskiej. Posta-
nowiono na niej wysunąć na pierwszy plan spr-
awę odpoczynku niedzielnego dla żydów w dzie-
dzinie handlu. Referował sprawę Kirschebraun,
który oświadczył, że nie można zważyć z jej
uregulowaniem ani tygodnia, ponieważ sprawa
odpoczynku niedzielnego przyniesie nową szkodę
gospodarczą i duchową żydom. (!)

Warszawa. (Telef. wł.). Żydowskie postawie
i działacze są niezadowoleni z 6 art. traktatu
ryzyckiego, ponieważ ten punkt utrudnia żydom
z kresów uzyskanie obywatelstwa polskiego.
Działacze żydowskie wystosowali z tego powo-
du memoriał do premiera Witosa, oraz do mi-
nistrow spraw wewnętrznych i zagranicznych.
Przedstawiciel żydów A. Nossig, z którego in-
cytywy toczą się rokowania z min. Steckow-
skim w sprawie żydowskiej, interweniował u
min. Sapiehy w sprawie uregulowania tej spr-
awy przez wydanie jakiejś instrukcji, korzystnej
dla żydów.

Intrygi metrop. Szeptyckiego.

Warszawa. (Telef. wł.). Praska „Trybuna”
zamieszcza z Rzymu telegram o ostatnich wy-
stąpiach metropolity Szeptyckiego. Przed nie-
działą kwietnia zakończył on narady z kołami
watykańskimi w sprawie polityki kościelnej.
Metropol. Szeptycki miał oddać Stolicy Aposto-
lskiej memoriał, w którym dowodzi, że w intere-
sie zachowania zwierzchności nad ukraiń-
skim Kościołem grecko-katolickim Papież po-
winien popierać dążenia do rozdzielenia Ga-
licji Wschodniej od Polski (!).

Metropolita wyjechał z Rzymu do Szwajca-
ryi, skąd udać się ma do Anglii w celu konfe-
rencyj z rządem angielskim w sprawie Ga-
licji Wschodniej, która ma być załatwiona przez
Ligę Narodów po uregulowaniu sprawy górno-
śląskiej.

Trudności kwestyi litewskiej.

Warszawa. (Telef. wł.). W odpowiedzi na
notę rządu polskiego, przesłaną 19 marca Ra-
dzie wileńskiej, delegowany przez Ligę naró-
dów do przywrócenia stosunków polsko-
litewskich p. Paweł Huymans, wysłał do
rządu polskiego notę, datowaną dn. 25 b. m.,
a utrzymując w energicznym tonie, w której
wyraża ubolewanie, iż rząd polski nie przyjął
całkowicie propozycji uchwalonych przez Ra-
dę Ligi dn. 8 b. m., co do liczby wojsk, które

mają zająć sporne tereny, oraz co do rozdziału
żyzności, dostarczonych z Litwy kowieńskiej.

Huymans podkreślił, że propozycje Rady nie
mogą być przyjmowane częściowo. Rząd litew-
ski przyjął je en bloc, i o ile rząd polski tego
samo nie uczyni, to rokowania nie będą mo-
gły się odbyć. Ponieważ Liga Narodów pragnie
załatwić ostatecznie konflikt, Huymans propo-
nuje rządowi polskiemu i litewskiemu wysłanie
na 18 kwietnia pełnomocników delegatów
w celu rozpoczęcia rokowań pod jego przewo-
dztwem. W rokowaniach należy przedewszyst-
kiem dążyć do zawarcia ugody tymczasowej,
która ureguluje stosunki na spornym teryto-
rium, poczem ci sami delegaci rozpocznąby
natychmiast rokowania co do ugody ostate-
cznej, rozwiązującej wszelkie kwestie teryto-
ryalne, militarne i gospodarcze.

Warszawa. (Telef. wł.). Delegat polski do
Ligi Narodów, prof. Askenazy wraz z 5.
delegatami wyjechał dn. 15 kwietnia do Brukseli
w sprawie wileńskiej.

Niefortunna próba powrotu b. króla Karola.

Budapeszt. P. A. T. Węgr. Biuro kor. donosi:
W Niedzielę Wielkanocną po południu pojawił
się były król Karol niespodziewanie w Budape-
ście i przybył do naczelnika państwa Miko-
łaja Horthyego. Po krótkiej rozmowie były
król, stosownie do życzenia naczelnika i prze-
bywających w Budapeszcie przywódców stron-
nic i członków rządu, opuścił stolicę. Rząd
węgierski wydał zarządzenia, w celu ułatwienia
powrotu b. króla Karola do jednego z krajów
neutralnych. W stolicy i w kraju panuje za-
pełny spokój. Publiczność nie dowiedziała się
o podróży byłego króla.

Wiedeń. P. A. T. Biuro kor. O przebiegu przy-
jazdu i pobytu byłego króla Karola w Budape-
ście i na Węgrzech podaje „Polit. Korresp.”
szczegóły, które, jakkolwiek jeszcze nie spraw-
dzone, jednak dają obraz tego, co zaszło:

B. król Karol przybył w sobotę w czorze
w przebraniu do Steinmangera i zjechał do
tamtejszego biskupa. Prezydent ministrów Te-
leki został wezwany do Steinmangera. Zaró-
wno Teleki, jak i pułk. Lehar odradzali b. kró-
lowi przeprowadzenia swoich zamiarów. Mimo
tego Karol udał się w niedzielę rano automo-
bilem do Budapesztu. W drugim automobilu
podał za siebie prez. min. Teleki, który przy-
był do Budapesztu w niepełną dwie godziny
po byłym królu.

Naczelnik państwa Horthy, którego przyby-
cie eks-króla zaskoczyło, po dłuższej rozmowie
nakłonił eks-króla do powrotu do Szwajcaryi.
Eks-król odjechał tegoż dnia wieczorem w
automobilu z Budapesztu, zdecydował się je-
dnak w czasie drogi pozostać w kraju, ma się
obecnie znajdować w Steinmanger.

Dochodzą wiadomości, że w czasie konfe-
rencyj rzekomo była też mowa o zgodzie Fran-
cyi na powrót b. króla. Wobec tego franc.
przedstawiciel w Budapeszcie ogłosił w sposób
zupełnie formalny, że sojusznicy sprzeciwiają
się powrotowi eks-króla Karola na tron węg-
ierski. Po tem ogłoszeniu udali się hr. An-
drassy i hr. Bothlen do Steinmangera, aby ob-
jaśnić b. króla o położeniu. W Budapeszcie
miało tylko kilku ludzi wiedzieć o planach by-
łego króla. Miano przedsięwziąć kilka aresztowa-
nia.

„Polit. Korresp.” dodaje, że w rzece austri-
ackiej przedsięwzięto zarządzenia, aby zapobiedz
odjeżdżaniu zająć na Węgrzech na rzeczpospi-
tą austriacką. Wdrożono też śledztwo, czy by-
ły król nie jechał przez terytorium austriackie
i kto ponosi za to odpowiedzialność.

(Przyp. Red.) Pierwsza próba króla Karola
odwyskania „tronu przodków” zakończyła się
szybko i cięło, a jednak operetkowo. Nie było
niezgodności, jak zapowiadali rojalści węg-
ierscy. Karol IV przyszedł i odjechał. Veni
vdi, fugi. Nie przypomina ta próba wcale an-
stautowskich, ani choćby burbońskich wypraw
pretendentów. Habsburgowie znaleźli, albo za-
stały się za poważne na podobne romantyz-
my. Gdy Marya Teresa pojawiła się w sejmie
przezburskim, rycerzcy Madjarowie wołali:
„Umrzemy za naszego króla!” Gdy Karol IV
zjawił się w Budapeszcie, rząd poprosił go grze-
cznie o wyjazd...

Rząd węgierski postąpił grzecznie i niewątpli-
wie zyskał uznanie kołczy. Ale z drugiej strony
próba Karola IV dowodzi, że rojalści są przy-
robie i że republika węgierska opiera się na
kruchych podstawach. Nas ta sprawa oczywi-
ście ani złości, ani grzeje.

Ofenzywa grecka.

Ateny. P. A. T. Ag. Havasa. Wojska greckie
zajął Afion Karakir. Wiadomość o zajęciu
tej miejscowości wywołała w mieście olbrzymią
radość. Na znak manifestacji strzelano z armat
i udekorowano budynki. Patryotyczne pochody
przebiegały ulicami miasta.

Wiadomości gospodarcze.

URUCHOMIENIE WIELKICH PIECÓW W
1921 R. Coraz silniej dający się odczuwać brak
surówki i jednocześnie zwiększona ilość dostar-
czanego nam koks, spowodowały nasze huty
do uczynienia wszelkich wysiłków w celu uru-
chomienia swoich pieców.

Pod względem technicznym parę z nich już
od dawna były gotowych do pracy, nie
mogły się jednak ruszyć, nie mając dostatecznego
zapasu koks, który musiały magazynować
stopniowo, w ciągu dłuższego czasu; w ten spo-
sób udało im się otrzymać pewien, niewielki
zrzęta, zasób, który może dać obecnie niejaka
gwarancję ciągłości pracy i pewną niezako-
ność od każdodziennego dostawy paliwa. Dzi-
ki tym wysiłkom oraz wzmocnionej dostawie ko-
ksu, dnia 26 stycznia zaczęły pracować wielkie
piec na koksie w Starachowicach, zaś dnia 11
lutego wielki piec w hucie „Katarzyna”. Ka-

żdy z tych pieców, przy normalnej pracy, może
dawać około 100 ton surówki martenowskiej
dziennie. Oprócz tych dwóch zostały również
puszzone w ruch wielkie piece, idące na węgiel
driwny, w Bliźnie dn. 5 stycznia i w Chle-
wiskach dnia 15 stycznia. Są to małe piece,
produkujące prawie wyłącznie surówkę odle-
wiczną w ilości około 12 do 15 tonn dziennie.
W ten sposób przemysł nasz zyskuje miesie-
cznie dodatkowo około 6000 tonn surówki.

NASZ PRZEMYSŁ I HANDEL A CZYNNIKI
TRANSPORTOWE. Zawód spedytorski pozosta-
wał u nas do niedawna, poza nielicznymi przed-
siębiorstwami drobnymi, nie wchodzącymi w rachubę,
wyłącznie w rękach obcych firm, które wyższy
wzrost na niekorzyść naszego społeczeństwa.
Potrzebę unarodowienia spedytorskiego w nas pier-
wszym zrozumiał Wielkopolska, wypukając przy fi-
nansowym poparcu państwa, największą i naj-
bardziej zaawansowaną, Banku Związku Spo-
łecznego Złoty, w chwili rewolucyjnego prze-
wrotu, za kilka milionów starą, renomowaną nie-
miecką firmę „Carl Hartwig, nadworny spedytör
Hr. Cesarzowski Moskw” — jak ongi było urzędowe
brzmienie firmy w Poznaniu.

Przekształcona firma Hartwig, przy dalszym
wydatnym finansowaniu Banku Związku, oddała
jako wielkie Towarzystwo akcyjne, nieławem roz-
szerzyła swą działalność na całą Polskę, w da-
szym ciągu wykupując obecne przedsiębiorstwa, albo
urządzając nowe swe oddziały w centrach
ruchu handlowego i ważnych punktach granic-
nych, jak: w Krakowie, Warszawie, Gdańsku, Ka-
towie, Bydgoszczy, Łodzi, Toruniu, Mławie,
Złazynie, pozostaw ekspozytury: w Paryżu, Lon-
dynie, Berlinie, Liverpulu, Szczecinie. Dzięki te-
mu rozszerzeniu oddziałów, pracujących ręką
w ręce z centralą w Poznaniu, firma Hartwig sta-
ła się czołową konkurencją, zaliczając najpo-
ważniejsze domy handlowo-przemysłowe w kraju
i zagranicą do swych klientów. Wypada tu podnieść
jeszcze kilka cyfr: Kapitał akcyjny Towarzystwa
ostatnio został podwyższony do 40 milionów
marek, ostatni rok obrachunkowy wykazywał
przebieg 800 milionów marek obrót, przyczem
akcyonariuszom wypłacono 20% dywidendy. Fir-
ma zatrudnia 600 pracowników, posiada 150 koni
i 350 wozów transportowych. Realność zabudowań
w samym tylko Poznaniu obejmuje 8 morgów ma-
gazyńskich. Tamże zbudowane magazyny, zdolne
przechować równocześnie przeszło 2 miliony
centnarów różnych towarów.

POWIEKSZENIE PRZEDSIĘBIORSTWA. Pierws-
sze i największe przedsiębiorstwo w Polsce, wcho-
dzące w zakres samochodów i żegluzi napowietrz-
nych, firma P. Czarniecki w Poznaniu, powiększa
znaczenie swoje zakład fabryczny i zamienia się
w Towarzystwo akcyjne z większym kapitałem,
finansowanym przez banki poznańskie. Towarystwo
akcyjne P. Czarniecki rozpoczyna na wła-
snych posiadłościach w Poznaniu, za Bramą War-
szawską, przy szosie Śwarszkiej, budowę bar-
dzo poważnego przedsiębiorstwa. Takowe składać
się będzie z 250 garaży, oraz przynależnych 250
pokoi dla przyjeżdżających gości. Poza tym tamte
miejsce będzie własny pierwszorzędny hotel,
zawierający 100 eleganczy, z nowoczesnym kom-
fortem urządzonych pokoi. W przynależności do ga-
raży będzie większa fabryka karoserii i samo-
chodów. Wypada podkreślić, że pod względem
ilości garaży, będzie przedsiębiorstwo największe
w całej Europie. Tak więc w budującej się Polsce
nie szczędzi się ani zabiegów, ani kosztów, aby
podnieść i stworzyć własny przemysł i dać dowód,
że Polska w krótkim czasie stawi czoło konkuren-
cy światowej.

KURSA.

Warszawa. P. A. T. Waluty: Dolarzy Stanów
Zjedn. gotówka: transakcyjne 815—817.50, sprze-
daż 820, kupno 795 franki francuskie: czek:
transz. 59.25, 59.37%, sprzedaż 60, kupno 58.35
fity szter. got.: transz. 3300 sprzedaż, 3350
kupno 3250, mark niem. czek: 13.45—13.90,
sprzedaż 13.50

Wydawca: w zastępstwie Pol. Spółki prasowej K. Hołekska. — Redaktor naczelny i odpow. Jan Matyasik. — Drukarnia „Głosu Narodu“ w Krakowie pod zarządem Romana Forka.